

Nordisk sikkerhetspolitikk i et langsiktig miljø- og klimapolitisk perspektiv

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

at det utarbeides en utredning om hvordan stabiliteten i Nordens nærområder vil kunne bli påvirket av en fire graders høyere global gjennomsnittstemperatur, samt mulige konsekvenser for migrasjon i Norden

at det kartlegges hvordan levevilkår og sivil sikkerhet for Nordens befolkning vil kunne bli påvirket av fire graders høyere global gjennomsnittstemperatur, og om behovet for å styrke beredskapskapasiteten og evnen til å tilpasse de nordiske samfunn til de kommende klimatiske forhold

at beredskapssamarbeidet i Norden styrkes, for eksempel ved å etablere en nordisk katastrofeenhet i linje med forslaget i Stoltenberg-rapporten

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

Samtlige nordiska länder delar bedömningen att klimatförändringar kan medföra säkerhetskonsekvenser för stater. Nationer med bristande institutionell förmåga är generellt sett mer sårbara för klimatförändringarnas effekter. Torra områden, kustregioner och små ö-stater är särskilt utsatta. En följd av dessa klimatförändringar kan bli ökade migrationsströmmar till områden mindre drabbade av klimatförändringar. I vårt närområde syns klimatförändringarna tydligast i Arktis, där uppvärmningen går dubbelt så fort som i övriga världen. Frågor kring bland annat detta hanteras i Arktiska rådet. Arktiska rådet antog vis sitt senaste möte i Kiruna den 15 maj i år en rad rekommendationer i forskningsrapporter om biologisk mångfald, försurning och tillståndet i Norra ishavet. Rådet tog

också ett viktigt steg i syfte att bromsa klimatpåverkan genom att inleda förhandlingar om ett gemensamt instrument för att reducera utsläpp av sotpartiklar och metan i den arktiska regionen. Utöver det löpande arbetet inom Arktiska rådet är Barentsrådet i färd med att utarbeta en aktionsplan mot klimatförändring.

Nordisk Råd

**Rek. 3/2013/miljø
D 2013**

Tidligere nummer:

A 1585/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 12-00322-23

Nordiska rådets förslag om en utredning av konsekvenserna av en temperaturhöjning för Nordens närområde samt en kartläggning av konsekvenserna för Nordens befolkning är intressanta, men det finns i dagsläget inga planer av de nordiska regeringarna för särskilda utredningar eller kartläggningar av dessa frågeställningar.

De nordiska ländernas samarbete på krisberedskapsområdet sker sedan 2009 på basis av den så kallade Hagadeklarationen. Med den gemensamma utgångspunkten att det nordiska samarbetet ytterligare bör fördjupas enades de nordiska ländernas regeringar den 4 juni 2013 i Vaxholm om en ny Hagadeklaration, Haga II-deklarationen.

Den visionen som länderna i samverkan ska arbeta för att uppnå är "Ett robust Norden utan gränser". Ett robust Norden utan gränser är ett samhälle där sårbarheten minskar samtidigt som förmåga att hantera allvarliga olyckor och kriser och återställa funktionalitet stärks.

Det nordiska samarbetet på området ska från och med nu vara än mer systematiskt och målinriktat än tidigare. En strategisk utvecklingsplan har tagits fram för att konkretisera deklarationen och identifiera mål, process och tidsrymd för fortsatt arbete.

I utvecklingsplanen lyfts två strategisk viktiga utvecklingsområden fram:

Nordisk samverkansanalys - För att tydliggöra vad som kommer att krävas i det fortsatta arbetet med att stärka det nordiska krisberedskapsarbetet ska en nordisk samverkansanalys genomföras. Analysen ska resultera i ett planeringssystem för nordiskt beredskapssamarbete samt en konkret och målinriktad handlingsplan för fortsatt utveckling.

Bistånd i enlighet med solidaritetsförklaringen - De praktiska förutsättningarna för bistånd i enlighet med solidaritetsförklaringen och EU:s riktlinjer för värdlandsstöd bör utvecklas. Förmåga att samordnat ta emot stöd och bistånd vid allvarliga olyckor och kriser i Norden ska stärkas. Behovet av förberedande planering, koordinering, logistik samt legala och finansiella frågor ska belysas.

Med utgångspunkt i den förstärkta nordiska solidaritetsförklaring som antogs i april 2011 och som har sin utgångspunkt i Stoltenberg rapporten samt den nu fastlagda inriktningen att utveckla de praktiska förutsättningarna för bistånd i enlighet med denna förklaring och europeiska riktlinjer för värdlandsstöd kommer den nordiska förmågan att i samverkan hantera allvarliga olyckor och kriser att stärkas.

Det är regeringarnas bedömning att Nordiska rådets rekommendation om stärkt beredskapssamarbete sker i former som inte kräver etablerandet av en särskild nordisk beredskapsenhet i enlighet med Stoltenberg rapportens förslag.

Regeringarna anser för sin del att rekommendationen kan avskrivas.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer med tilfredshet at Haga II deklarasjonen av 4. juni 2013 vil fordype det nordiske samarbeidet om sikker-

hetsberedskap. Formålet er både å redusere sårbarhet og bli bedre til å håndtere alvorlige ulykker og kriser. Det noteres at det er igangsatt utredninger som har som formål å identifisere tiltak, som vil forbedre de praktiske forutsetninger for å yte og ta imot bistand ved en kritesituasjon. Videre noteres at den nordiske solidaritetsdeklarasjon fra april 2011 bidrar til å styrke muligheten til nordisk samvirke ved alvorlige ulykker eller kriser.

Utvalget noterer at regjeringene vurderer de steg som er tatt med Haga II deklarasjonen som dekkende, og at man bedømmer at det på nåværende tidspunkt ikke er behov for etablering av en spesiell nordisk beredskapsenhet, som foreslått i Stoltenberg-rapporten og som Nordisk råd henviser til i sin rekommandasjon.

I lys av dette anser utvalget den tredje at-sats i rekommandasjonen som ferdigbehandlet for Nordisk råds del.

Utvalget noterer at regjeringene finner Nordisk råds forslag om utredning av konsekvensen av temperaturøkningen samt kartleggingen av konsekvensen for Nordens befolkning, interessant. Av meddelelse fremgår, at det på nåværende tidspunkt ikke planlegges en særlig utredning av disse forhold.

Utvalget påpeker at arbeidet med FNs femte vurdering av klimaendringene (*IPCCs Fifth Assessment Report*) pågår. Den første delrapport ble framlagt i Stockholm i september. I rapporten finnes det framskrivninger som bl.a. viser at gjennomsnittstemperaturen i verden vil kunne øke med 5 grader C og havoverflaten stige med knapt en meter innefor dette århundret. I nest rapport, som utkommer under våren 2014, ser på konsekvenser av denne utviklingen på levevilkår. Dermed vil det være tilgang til en utredning som er et godt utgangspunkt for å vurdere hvilke konsekvenser klimaendringene vil kunne ha på levevilkår og sivil sikkerhet i Norden. Utvalget anbefaler derfor at Nordisk råd noterer meddelelsen fra de respektive regjeringer hva angår første og annen at-sats, og avventer en ny meddelelse herom ved sesjonen i 2014.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget

at Nordisk råd tar meddelelsen om Rek. 3/2013/miljø (A1585/miljø) sikkerhetspolitikk i et langsiktig miljø- og klimapolitisk perspektiv til etterretning og avventer ny meddelelse neste år hva angår første og annen at-sats

at Nordisk råd tar meddelelse om Rek. 3/2013/miljø (A1585/miljø) sikkerhetspolitikk i et langsiktig miljø- og klimapolitisk perspektiv hva angår tredje at-sats til etterretning og anser den som ferdigbehandlet for rådets vedkommende

Oslo den 29. oktober 2013

Anders Eriksson (ÅF)

Ann-Kristine Johansson (S), for-
mann

Bengt Morten Wenstøb (H),

Birgitte Josefsen (V)

Bjørnt Samuelsen (T)

Christina Gestrin (sv)

Kim Kielsen (S)

Lauri Heikkilä (saf)

Penilla Gunther (KD)

Stefan Caplan (M)

Stine Renate Håheim (A)

Nordisk Råd

**Rek. 3/2013/miljø
D 2013**

Tidligere nummer:

A 1585/miljø

Behandles i:

Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 12-00322-23